

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm V. Ad nostram.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Ad nostram.

PARAPHRASIS.

Quidam Canonici Regulares Ecclesie Ne-
mausensis ab Innoc. III. suarum admi-
nistrationum confirmationem impetrâ-
runt, tacito, quod essent Regulares, id
eum ex Præposito eiusdem Ecclesie co-
gnovisset Papa, mandat Episcopo & Præ-
posito Vticensi; si ita se res habeat, ut con-
firmationem irritam & inane esse de-
clarent, propterea, quod Sedes Apostoli-
ca non soleat talia regularia beneficia re-
gularibus personaliter confirmare.

SUMMARIUM.

1. Regulari Papa non solet quoad propriam e-
ius personam facile confirmare admini-
strationem beneficii sui Regularis, ita ut
à suo Pralato amoveri non possit.
2. Si tamen constet, Papa fuisse cognitum, quod
beneficium regulare sit, & ab eo confir-
metur, amoveri ab eo regularis non pote-
rit, secluso crimine depositione digno.
3. Refutatur Sanchez oppositum l. 7. Moral. c.
29. n. 130. sentiens.
4. Confirmatio aut collatio facta Regulari ab
Episcopo, censetur facta iuxta naturam
beneficii regularis, ita ut Religiosus ma-
neat obedientiarum Pralati sui.
5. Religiosus curatus beneficii secularis, & non
tantum Vicarius sui Pralati Monasterij,
cui Parochia incorporata est, revocari à
Pralato suo non potest.
6. Pralatus Regularem à manuali beneficio
revocare potest pro libitu, etiam nullà ex-
pressâ causâ.
7. Nisi ex malitia eum removere vellet, tunc
supplicare possit Superiori, & ab eo audi-
endus esse.
8. Vel si vigeret consuetudo, ut intra certum
tempus non revocetur, sine causâ revocari
non possit.
9. Pralatus Regularem valide & licite revo-
care potest à manuali beneficio, etsi pro-
visisset

f f f f 3

visisset

Ex quo inferitur, quod extensio ob simili-
tudinem sive identitatem rationis etiam in
exorbitante dispositione quandoque locum
habere possit.

4 Not. IV. Quemadmodum confirmatio
privilegij, ita & innovatio propter vetusta-
tem nihil novi juris tribuit, sed antiquum, si
quod inerat, conservat. Potest autem inno-
vatio fieri etiam absente adversario, dum-
modo originale sufficienter legi possit. *cap.
Cum olim. l. 2. de privilegiis.* & videri potest
hic *Alexand. n. 25.*

5 Not. V. Contra exemptionem Mona-
sterij, alteriusve Ecclesie Ordinarius, qua-
tenus est ex parte sue Ecclesie, prescribit au-
tis 40. quatenus verò est ex parte Sedis Ro-
manæ, non prescribit nisi 100. annis, ut
etiam ex *cap. Ad audiendam. l. 2. de pra-
scriptionibus colligitur.* Quia igitur Abbatis-
sa agere poterat pro juribus Monasterij;
quippe cui administratio competit; ideo
Pontifex eidem potestatem & mandatum
dedit, etiam nomine Sedis Romanæ agendi.
arg. s. 3. de transactionibus. ubi habetur, in ca-
su, quo Abbas actum expedire non potest
sine Conventu. v. g. transactionem facere,
mandatum Conventus requirit. Id ipsum vi-
detur dici posse de Abbatisa, quod in simili
casu, si videlicet causa communis ipsi sit cum
Conventu suo, eam in iudicio agere possit
partim suo nomine, quatenus Administra-
rix Ecclesie est, partim verò nomine & ex
mandato Conventus, ut Procuratrix eius,
quamvis *Innoc. & gl. hic. verb. Procuratrix,*
probabilis esse putent, quod Abbatisa di-
spensativè seu ex gratia speciali Procuratrix
constituta fuerit, cum alioqui mulier hoc
munere fungi non possit in iudicio, sicuti
habetur in *l. 2. ff. de Regul. Iur.* quod mulier
ab omnibus civilibus publicis muneribus
excludatur, ita ut nec Iudex esse, nec Advoca-
tati, aut Procuratoris officio fungi possit.

6 At verò ad negotia mulier potest esse
advocatrix. *l. 3. §. hæc verba. ff. de
negotiis gestis.*

ss (+) so

mississet ei, se non avocaturum.

10. *Et si jurato promississet, tenerat tamen revocatio & amotio à beneficio, & probabiliter Prælatus non periurus esset.*
11. *Declaratur, quomodo salvo voto Obedientia Regularis beneficium perpetuum possidere possit, à quo à Prælato amovibilis non sit.*
12. *Beneficium Regulare, quod ex propria institutione manuale est, per prescriptionem cum bona fide fieri potest perpetuum.*
13. *Resolvitur questio: an beneficium manuale, quod Papa Religioso contulit, à Prælato Regulari revocari possit.*
14. *Cur regularem provisum secundum viam juris devoluti ad Sedem Apostolicam Prælatus revocare possit, non item provisum per viam preventionis & concurrentia?*
15. *Regularis beneficiarius extra claustrum cui obedire debeat, Prælato, an Episcopo loci?*
16. *De redditibus beneficij plenè uniti Monasterio, Prælatus disponere potest, tanquam de bonis eiusdem, relicta tamen congrua sustentatione Religioso veluti Vicario manuali.*
17. *Religiosi S. Benedicti ex speciali constitutione subsunt in omnibus Abbatibus, & per eum removeri possunt à beneficio regulari, ad id promoti ex provisione Papa vel eius Legati.*

NOr. vnic. Papa non facilè solet Regulari quoad personam suam confirmare administrationem beneficij sui Regularis, ita ut à suo Prælato amoveri non possit: nam talis concessio abstrahit Regularem à perfectione obedientiæ & paupertatis *arg. cap. Abbates. 18. §. Monachi causa. 18. q. 2.* Quare docent DD. prout explicavi *l. 4. sr. 2. cap. 2. num. 5.* quòd beneficia regularia plerumque sint manualia, ita ut beneficiarius, seu cui administratio beneficij commissa est, arbitrarij Abbatis seu Præpositi regularis amoveri, & ad claustrum

revocari possit. *cap. Cum ad Monasterium 6. §. tales de statu Monach.*

2. Veruntamen si extra dubium sit, Pontifici cognitum fuisse, quòd beneficium regulare sit, illudque in favorem persone, seu proprio motu, seu ad instantiam confirmet, censei debet provisio beneficij regularis adeò rata, ut ab inferiore Prælato amoveri non possit provisus, secluso crimine depositione digno: uti colligitur ex hoc *cap. & sequent. & docet Innocens. in c. Nisi. de prebendis. Franc. in cap. ult. num. 3. de offic. Ordinar. in 6. Navarr. consil. 14. num. 16. de statu Monach. edit. 2. Azor. t. 1. l. 12. cap. 2. quest. 8.*

Id verò difficile apparet, quòd docuit *Saneh. l. 7. moral. 29. num. 130.* Si Papa Religioso beneficium regulare absolute confirmet, revocari posse à Prælato, eò quòd Pontifex non censeatur naturam beneficij mutare velle: nam contrarium colligitur ex *cap. sequente*, ubi Pontifex ait: Si rescriptum papale producatur, in quo Religioso beneficij regulare confirmatum sit, de falsitate suspectum esse & lacerandum, quia Pontifex non solet tales confirmationes facere, quòd *gloss. ibi verb. confirmantur Abb. num. 4. & 5.* limitat, nisi appareat, quòd ex certa scientia processerit confirmationis rescriptum; in dubio verò id non præsumendum, cum sit præsumptio contra impetrandem; sin autem Pontifex in rescripto exprimat beneficij qualitatem, quòd regulare sit, tunc non potest esse dubium de scientia Papæ, quòd etiam Rodriguez significat, *T. 1. Regular. quest. 34. art. 2. Azor. loc. cit.* ubi pro eodem habere videntur, Papam confirmare ex certa scientia, & cum expressione qualitatis.

Rationem dare debemus, quia si Papa sciens, esse beneficium regulare, collationem eius in gratiam persone confirmet, intentio eius est, robur & auctoritatem tribuere, consequenter beneficiarius, ita confirmatus, arbitrio Prælati inferioris amoveri non potest, cum alioquin ferme inutilis esset confirmatio Papæ, sed neque decora

decora Sedi Apostolicæ, si ab ea confirmatus in beneficio paulò post, vel saltem, cum voluerit Abbas, removeri possit. Quare etiam Suarez ait, per confirmationem Patris Religiosum fieri obedientiarium Patris, & beneficium ipsi plenè concedi. Ad argumentum Sanchi, facilè Resp. negando, mutat naturam beneficij manualis, quandoquidem favor iste, quòd confirmatus amoveri non possit ab inferiore, sed usque ad finem vitæ administrationem beneficij habere debeat, personalis est. personam autem mortuam aut depositam redit beneficium ad suam naturam.

4 De Episcopo confirmante Regularem, quem Prælati præsentavit ad beneficium regulare, alia ratio est. cum enim Episcopus non possit contra sacros Canones beneficium manuale conferre Regulari ad tempus vitæ, ideo eius confirmatio, aut collatio fieri censetur secundum naturam beneficij regularis, ita ut Religiosus provivus obedientiarium maneat Prælati sui, sicuti notat hic Alexand. n. 13.

5 Loquimur autem de Regularibus beneficiis, non sæcularibus: hæc enim suapte naturam seu jure ordinario perpetua sunt. itaque si Religiosus cum legitima licentia præficiatur beneficio sæculari. v. g. Parochiæ, ita, ut ipse sit curatus, & non tantum Vicarius Prælati Monasterij, cui Parochia incorporata est, hoc casu revocari non potest, quia promotio Religiosi. v. g. Regularis Canonici intelligitur secundum naturam beneficij, quod, ut pono, titulum perpetuum habet, sicuti notavit Abb. in cap. 2. num. 3. de statu Monach. ubi ait: quòd talis desinat habere communicationem cum Monasterio. Quamvis interim habitum gerere debeat, & Regulam Ordinis, quatenus potest, commodè observare. argum. c. panni. de vita & honest. Clericor. videri potest Suarez, quicadem tradit de beneficiis regularibus extra claustrum, si perpetua & irrevocabilia sint.

6 Quæritur 1. Utrum Prælati Regularem, cui manuale beneficium collatum est,

revocare possit pro libitu, etiam nullam expressam causam. Affirmandum est ex cit. cap. 7. Cum ad Monasterium. & Clement. vn. de excessibus Prælati: ubi dicitur: quòd tales liberè possint ad claustrum, cum oportuerit, revocari. non autem liberè fit, ad quod faciendum causa aliqua requiritur, idque ex communi notavit Sanchez loc. cit. num. 120; Suarez contra Rodriq. 1. 1. quest. 34. art. 2. ubi ait: quòd Monachus, si sine causa à Prælati removeatur, Superioris Judicis officium implorare possit, citatque Innocent. in cap. Insinuante. num. 2. qui Clerici vel vocentes. qui tamen aliter loquitur, & rectè, si occurreret casus, in quo Abbas vellet ex malitia removeere Monachum à loco, quem ei deputavit, possit supplicare Superiori, & Superior eum audire deberet ad similitudinem servi. l. 1. Cod. de precibus Imperat. offerend. quod etiam tradit Dominic. in cap. Cum singula. Column. 2. de præbend. in a. Addit præterea Suarez, si urgeat consuetudo, ut saltem intra certum tempus à Prælati non revocetur Beneficiarius, tum revocari non posse sine causa.

Quæritur 2. Si Prælati promissit Regulari, quòd eum à beneficio manuali revocare nolit, an nihilominus possit non tantum validè, sed etiam licitè revocare.

Affirmandum cum Abb. hic n. 9. Franc. in cap. vi. n. 3. de offic. Ord. in 6. Sylvest. V. Abbas. quest. 3. dicto 7. Sanch. cit. cap. 29. n. 125. & aliis contra Navarr. cit. consil. 14. num. 13. Probatur, tum quia Prælati naturam beneficij manualis mutare non potest: tum quia impossibile est, ut Religiosus aliquam rem suapte naturam dependentem à voluntate Prælati irrevocabiler obtineat, idque propter obedientiam votum, cui renuntiare non potest, uti colligitur ex ijs, quæ dixi l. 4. tract. 4. cap. 7. n. 14. & tr. 5. c. 7. n. 19.

Sed etsi jurarit Prælati, se non avocaturum, nihilominus facta postea amorivim obtinebit, teste Abb. hic num. 10. Alexand. num. 14. ait verò Sanch. loco cit. & Abb

Abb. in cis. cap. Cum ad Monasterium. n. 12. Prælatus periurum fore, si revocet, idèòq; saltem ex virtute Religionis obligari ad non revocandum. Ego verò puto, oppositum probabiliter dici posse per ea, quæ docui *l. 4. tract. 3. c. 6. assert. 6.* Si promissio sit contra bonos mores, ita vt disciplinam solvat, aut peccandi occasionem præbeat, tum juramentum ipsi accedens irritum & non obligatorium esse. At verò in casu nostro promissio non revocandi obedientiarium Religiosum est contra bonos mores, cum Regularem observantiam & obedientiæ virtutem imminuat. Ergo. Tametsi enim honestatis ac disciplinæ regula non repugnet, si Prælatus Religiosum totâ vitâ suâ in officio vel administratione relinquat, tamen vt se ad id quomodocunque obliget, sub peccato id honestari repugnare, idèòque impossibile videtur.

Obijcies, quædam etiam regularia beneficia esse perpetua. v. g. Prioratus, qui per electionem conferuntur. *cit. c. Cum ad Monasterium, & notavit gloss. in c. Cum inter. 16. dum viveret. de elect. & docui l. 4. tr. 2. c. 4. n. 5.* igitur nihil repugnat voto obedientiæ, quòd aliquis Regularis beneficium possideat, ita vt amoveri non possit à Prælato.

11 Resp. Votum obedientiæ à Religioso editum ad ea extendi, quæ Prælati Regularis dispositioni ac voluntati subiecta sunt, non autem ad ea, quæ secundum universales Canones aut Pontificiam potestatem excepta sunt. tale autem est beneficium perpetuum, seu jus alicui collatum beneficij perpetui Regularis aut Sæcularis; nos autem supra egimus de beneficio manuali, quod proviso jus quidem ac titulum confert, iuxta *Clement. vn. de supplend. neglig. Pralat.* Sed dependentem à voluntate Prælati, consequenter tale beneficium sub voto obedientiæ tanquam materia seu obiectum continetur. His addit porro *Abb. loco cit. Sauch. n. 127.* tametsi Abbas cum Conventu statutum ediderit, ut concessio beneficij regularis perpetua & irrevocabilis sit, quòd nihilominus Prælatus etiâ invito Conventu revocare possit, nam Abbas seu Prepositus etiam cū

Conventu non potest facere statutum, quò eius gubernativa potestas erga subditos regulares minuatur aut impediatur, sicuti ex communi docet *Sylvest. verb. Abb. q. 4. n. 7. Rodrig. 1. 3. q. 29. a. 9. Sa. verb. religio. n. 66. arg. l. Legatus. 20. ff. de off. Præsidis.* vbi dicitur: quòd Legatus Cæsaris abdicando non amittit Imperium, nisi resignet in manu ipsius Principis. Deinde et si ponamus, Prælatum seipsum obligare posse statuto, tamen successorem non posse, nisi à Sede Apostolica statutum confirmetur.

Quæritur 3. Si immemoriali consuetudine observatum fuit, ut Regularis amotus non fuerit ab administratione, num Prælatus jus amovendi amiserit.

Negat universim *Abbas h. c. n. 12. Alexander n. 16. Sauch. n. 117.* vel enim Prælatus nunquam revocare aggressus est, vel aggressus, sed beneficiarius ei resistendo permansit: neutro in casu constituitur jus consuetudinis; non in priore; quia per actus, aut omissiones merè voluntarias non inducitur obligatio, & præscriptio; nõ in posteriore; quia subditus contra Prælati obedientiam præscribere non potest. *cap. Cum non liceat. 12. de præscriptionibus.*

Sed arbitrò, negari non posse, quin beneficium regulare, quòd ex propriâ institutione manuale est, per præscriptionem cum bona fide fieri possit perpetuum. Sicuti docuit *Suar. 1. 4. cit. l. 3. c. 19. n. 20.* Si videlicet ob communem persuasionem ac famam, beneficium esse perpetuum, ita cum bona fide possideatur à regulari. hoc casu concurrunt omnia ad præscribendum necessaria, videlicet temporis diuturnitas, bona fides & possessio beneficij tanquam perpetui & irrevocabilis, præsertim si Prælatus velit revocare, & regularis opponat, esse perpetuū, & Prælatus acquiescat, tunc non agit Regularis contra votum obedientiæ, cum respectu huius beneficij sit in possessione immunitatis & exemptionis cum bona fide, & sic patet Responso ad argumentum. vide quæ docui *l. 3. tr. 1. de just. c. 8. n. 8. & 9.*

Quæritur 4. Si Papa beneficium manuale Re-

le Religioso contulit, num à Prælato Regulari revocari possit?

13 Respondeo & Dico 1. Si Pontifex contulit iure devoluto propter negligentiam Prælati Regularis, qui intra 6. menses vacante beneficio provisionem non fecit, Prælato non est adempta revocandi facultas, dummodo non agat malitiosè, quod facere præsumetur, si absq; causa statim avocet proviſum à Papa. Hæc legentur & colligentur ex *Clement. un. de suppl. negl.*

Dico 2. Si Papa Religioso beneficiū regulare, quod manuale est, contulit, non potest ei à Prælato auferri, sed à solo Papa. Hæc est communior sententia. *Dominic. in c. ult. col. 2. ibid. Franc. n. 3. de offic. ordinari. in 6. Decrij hic. n. 16. Azor. t. 2. l. 3. c. 26. q. 15.* Probat 1. Quia postquam Pontifex manum apposuit, inferior se intrmittere non debet. *arg. c. Cum in distribuendis. 12. de temporib. ordin. & notat Abb. in c. Postulatis. 10. de Cler. excommunicato. 2.* Cùm Papa plenissimam habeat circa beneficia dispositionem. *c. 2. de præbend. in 6.* ideo si ipse collationem faciat, ea largè explicanda est; sicuti docet *Thusem verb. confirmatio Conclus. 708. n. 48.* præsertim in casu nostro, ut concessio Papæ duret, & non statim, aut saltem secundum arbitrium alterius auferatur, ideòque quasi illusoria sit.

Contrarium tradit *Abb. hic. n. 8. Alex. n. 13.* & alij apud *Sanct. n. 134.* Quia Pontifex conferendo non censetur mutare velle manualis beneficii naturam. Resp. ut suprà. Non mutari naturam beneficii, cùm mortuo proviso beneficiū fiat iterum subiectum Prælato. Accedit, quòd ipsemet Papa, qui contulit, arbitrato suo proviſum avocare possit. itaq; sicuti si Generalis alicui Religioso beneficii administrationem concessit, non decet, ut Guardianus vel Abbas subordinatus auferat, ita multò minus decet auferri, si Supremus Generalis omnium Ordinum, videlicet Papa contulit. Neutro tamen casu de obedientiæ perfectione aliquid decedit.

14 Quæres. Cur Regularem proviſum secundum viam juris devoluto ad Sedem Apostolicam Prælati remove potest, non item proviſum per viam preventionis & cõ-

currentiæ, quam habet Pontifex in beneficiorum collatione?

Resp. Causam discriminis esse, quia in posteriore casu Pontifex confert propter publicum Ecclesiæ favorem ac necessitatem, ne beneficiū diu vacet: in priore autem casu confert ex gratia speciali erga regularem; gratiam autem seu beneficiū Principis decet esse mansurū, donec à Principe revocetur.

Quæritur 2. Si regularis beneficiū regulari extra claustrum præfectus sit, cui obedire debeat? num Prælato an Episcopo loci?

Respondeo & Dico 1. Si non tantum ipse Religiosi, sed etiam Ecclesia aut beneficium, cui Religiosus præest, exemptum sit ab Episcopo, tunc Prælato suo Regularis in omnibus obedire debet, quia talis Prælati habet se instar Episcopi, seu, quod attinet ad jurisdictionem in eo loco, veluti Episcopalem jurisdictionem obtinet. vti colligitur ex *Trid. sess. 25. c. 11. de Regularibus, & tradit ex communi Snar. cit. l. 3. c. 19. n. 19.*

Dico 2. Si Ecclesia seu beneficium non sit exemptum, sed neq; Monasterio pleno jure, id est, tam in spiritualib⁹, quam temporalib⁹ subiectum, esto fortasse monasteriū & Abbas erga subditos loci temporalem exerceat jurisdictionem; quia Dominus oppidi est, hoc in casu Religiosus in rebus pertinentibus ad Ecclesiæ suæ, alteriusve beneficii administrationem Episcopo, & non Prælato Regulari quamvis exempto obedire debet. Videri potest *Snar. citato loco.*

Dico 3. Si Ecclesia. v. g. Parochialis pleno jure, id est, tam in spiritualib⁹, quam temporalibus Monasterio subiecta sit & incorporata, sicuti explicat *Gl. in c. 7. de privileg.* tunc in pertinentibus ad Parochiæ administrationem Religiosus ibi positus Episcopo suo subiectus est, quamvis cum subordinatione; quandoquidem etiam Prælati, tametsi absolute exempti sit, tamen quatenus cutam Parochiæ veluti secundum habitum gerit (ipse enim est Parochus perpetuus) subordinatus esse debet Episcopo, prout legere licet in *Trident. Concil. sup. cit. c. 11. & docui in Dissert. de Prælat. quest. 208.*

Aliud discrimen advertit *Snar. cit. c. 19. n. 16*

g g g g

7. 6

2. & seqq. Quia si beneficium ita plenè unitū sit Monasterio, tunc relicta congruā sustentatione Religioso veluti Vicario manuali de reliquis redditibus tanquam bonis Monasterij Prælatus disponere potest. sin autē beneficium etiam regulare non ita plenè subiectum sit, sed solum dicatur regulare, quia per regulas administrari debet, vel etiam à Prælato regulari conferri, tali casu Prælatus non potest de redditibus eius disponere. sicuti videre est in *Clement. de supplenda negligentia Prælatorum.*

17. Ad extremum notanda est limitatio, quæ poni debuisset quæstione præcedente in dicto 2. ex *Dominico & Franc. in cir. c. ult. Sanch. 1137.* quòd Religiosi S. Benedicti, qui ad regulare beneficium promoventur ex provisione Pontificis aut Legati eius, in omnibus subesse debeant Abbati suo, ab eòq; revocari possint propter specialem constitutionem ab ipsis citatam.

CAPITVLVM VI.

Porrecta &c.

PARAPHRASIS.

Relatum est Innoc. III. quòd plures Religiosi, qui Prioratibus, aliisve administrationibus præerant, à Pontifice impetratas literas confirmationis exhiberent super beneficiis suis possidendis, quoad vixerint, eaq; occasione bona Prioratum dissiparent, asserentes, se eorum respectu Prælatis nō subesse. Hòc intellecto.

Respondit Pàpa, se non credere, quòd eiusmodi literæ à Cancellaria sua emanârint. quare mandat Delegato, ut Religiosos, qui tales literas exhibent, tanquā falsarios puniat, ut, si in literis confirmationis non fiat mentio Religionis, tum eas tanquam subreptitias propter veri taciturnitatem irritas esse, declaret.

NOT. vn. Prioratus aliæve administrationes Regulares, si manuales sunt, non faciliè Pontifex confirmat Regulari ad tempus vitæ suæ, sicuti dixi e. *precedente.*

Adverte autem, quòd Pàpa non dicat, tales confirmationes à Romana sede nunquā emanare, id enim falsum est, sicuti *Imol. hinc advertit n. 2.* sed ait, se non existimare, quòd

ex sua Cancellaria tales literæ prodierint, & ideo, qui eas exhibuerint, tanquam de falsitate suspectos puniri posse.

CAPITVLVM VII.

Examinate &c.

PARAPHRASIS.

Lis erat inter Nobilem de Rivaria & milites Campaniæ, super iure Patronatûs, in qua partes sub certa forma compromiserunt in Vice Dominum (seu Vicarium) Sabinensem, is arbitrium seu laudū promulgavit, quòd partes ambæ receperunt, & comuni consensu à Cœlestino III. confirmationem eius impetrârunt. Sed successor eius Honorius III. hinc rescribit, cum arbitriū seu laudum contra formam juris & compromissi promulgatū fuerit, ideo non obstante confirmatione Papali, quippe quæ data fuit cum clausula, sicuti arbitrium providè latum, & ab utraque parte receptum est, irritum, & inane esse.

SUMMARIUM.

1. Sententia aut arbitrium ipso iure nullum, non potest ex partium consensu approbari.
2. Neque si illud confirmetur à Pontifice in forma communi, ideo valorem consequitur.

NOT. I. Si sententia, aut arbitrium (nam arbitria ad formā iudiciorum redacta sunt *l. i. ff. de arbitris*) sit ipso iure nullum, nō potest ex partium consensu approbari. ita sumitur ex hoc cap. Ratio est, quia sententia, aut laudum, cum sit aliquid juris, nō est subiectum partium voluntati.

Sed ob stare videtur *l. 2. C. communia utriusq; iudicii, infra gl. finali.* vbi dicitur: quòd sententia, quæ irrita est, partium consensu approbari possit, ita ut saltem per modum pacti obliget.

Resp. Cum Abbate hinc *n. 4.* Veram esse hanc doctrinam, si id, quod per sententiam decretum, partium voluntati & dispositioni, aut transactioni subiiciatur, quod in casu nostri Capituli non erat, agebatur enim de iure Patronatûs, quòd secundum iuris Ecclesiastici dispositionem, & non secundum liberam quorumlibet voluntatē, aut pactū competere potest, præsertim personis laicis, uti dicitur *tit. de iure patronat. lib. 3.*

Not.